

Jaarverslag 2013

**Vereniging tot het verstrekken van basisonderwijs op
Reformatische grondslag te Kruiningen**

Dr. A. Comrieschool

Inhoudsopgave:

Algemene informatie

1. Van de secretaris
2. De taak en de organisatie
3. Organisatorische ontwikkelingen, interne en externe contacten
4. Personeelsbeleid
5. Huisvesting
6. Onderwijskundig beleid en leerresultaten
7. De leerlingen en het toelatingsbeleid

Financiële informatie

8. Financiële positie
9. Treasury verslag
10. Analyse resultaat
11. Investerings- en financieringsbeleid
12. Bestemming resultaat
13. Continuïteitsparagraaf
14. Begroting 2014-2016
15. Exploitatie van het privaat vermogen van de vereniging
16. Verantwoording inzet middelen prestatiebox

1. Van de secretaris:

L.S.

Voor u ligt het jaarverslag 2013 van de Vereniging tot het verstrekken van basisonderwijs op Reformatorische grondslag te Kruiningen waarvan uitgaat de Dr. A. Comrieschool. Als bestuur worden we geroepen om door middel van een jaarverslag verantwoording af te leggen van het gevoerde beleid van het achterliggende jaar.

Het jaar 2013 is al weer geruime tijd ten einde. Psalm 39 wijst ons op het vergankelijke en het onbestendige van het leven, dat de gedaante van deze wereld voorbij gaat. Aan alles op deze aarde komt een einde. We lezen in deze Psalm: "HEERE, maak mij bekend mijn einde, en welke de mate mijner dagen zij; dat ik wete, hoe vergankelijk ik zij. Zie, Gij hebt mijn dagen een handbreed gesteld, en mijn leeftijd is als niets voor U; immers is een ieder mens, hoe vast hij staat, enkel ijdelheid, Sela." Toen David deze woorden bad, was hij al oud en in die laatste tijd van zijn leven wandelde hij in een tere en kinderlijke vreze. Als hij dan zegt: "Maak mij bekend mijn einde" dan betekent dit, om steeds zijn einde voor ogen te mogen hebben, zodat hij voor- en toebereid mocht zijn voor zijn sterven. Hij schrijft; "Zie, Gij hebt mijn dagen een handbreed gesteld." Een handbreed, dat is de breedte van vier vingers. We hoeven niet goed te zijn in rekenen om het getal hiervan te berekenen. We hebben deze maat altijd voor ogen. Het doel van zijn bede was; "dat ik wete, hoe vergankelijk ik zij" David wilde les krijgen in zijn vergankelijkheid. Hij wilde een leerling zijn. Wij denken van nature hoog van onszelf, maar we moeten leren dat we vergankelijk zijn en dat is nu juist zo vernederend voor ons hoogmoedig bestaan.

David wilde dus leerling zijn en dat moeten we nu allemaal worden, wij en onze kinderen die aan onze zorgen zijn toevertrouwd. Leerling op Gods leerschool. De kinderen op school krijgen dagelijks les en nemen toe in kennis. Als het goed is dan mogen na elk schooljaar naar een hogere groep. Maar op leerschool van Gods genade is de les, steeds minder te worden. Johannes schrijft daar van; "Hij moet wassen, maar ik minder worden." Dat is een les die tegen onze natuur in gaat en waar wij en ook onze kinderen vijand van zijn. Wat is het nodig dat we allen deze les leren, dat we door genade op de leerschool van Gods genade gebracht worden. Dit is ook zo nodig voor onze kinderen. Dat het maar gedurig onze bede zou zijn of de Heere het onderwijs uit zijn Woord, wat ook elke dag op school mag worden gegeven, gezegend mag worden aan de kinderharten. Ten diepste is dat het belangrijkste onderwijs wat onze kinderen mogen ontvangen op school. Wat staan we er weinig bij stil welk een voorrecht het is dat dit Bijbels onderwijs op school aan onze kinderen gegeven mag worden.

Het schoolleven mocht ook het afgelopen jaar zijn voortgang hebben. Er is door directie en leerkrachten weer veel werk verzet. De resultaten waren ook dit jaar gelukkig weer bemoedigend. Verderop in het verslag zal daar nog aandacht aan worden besteed. Gelukkig waren er geen noemenswaardige wisselingen in het personeelsbestand en mag de sfeer onder het personeel goed genoemd worden. Vertrouwen onderling is daarom ook van wezenlijk belang.

Ook dit jaar is er weer een bijeenkomst geweest waar het personeel, bestuur en kerkenraad aanwezig was. Een bijeenkomst waar Ds. van Boven gesproken heeft over het gebed. Alle groepen zijn dit jaar verschillende keren door de bestuursleden bezocht. Gelukkig kan opgemerkt worden dat het onderwijs zijn goede voortgang mag hebben.

Binnen het verband van de Colon scholen, waar we als Comrieschool ook deel van uit maken, zijn diverse scholen die een fusie overwegen om in de toekomst reformatorisch onderwijs te kunnen blijven garanderen. Diverse redenen waren daarvoor aanleiding waaronder de financiën en een strengere opheffingsnorm.

Als bestuur zien we voornamelijk geen reden om aan deze fusiebesprekingen deel te nemen. Dit gaat voor ons duidelijk te ver. Wij zijn ervan overtuigd dat de band kerk-school-gezin het meest recht wordt gedaan wanneer de hele breedte van de school verankerd is in de lokale reformatorische leefgemeenschap. Ook is er financieel gezien en wat het leerlingaantal betreft geen reden om een fusie te overwegen.

Dat wil niet zeggen dat wij negatief staan ten opzichte van het samenwerken met, en het ondersteunen van andere scholen in onze omgeving. Dat heeft het verleden wel duidelijk gemaakt, en ook wij zien dat de ontwikkelingen elkaar snel opvolgen en dan kan het versterkend werken om zaken te delen. Daarom is vanuit het bestuur contact gezocht met de reformatorische scholen in Reimerswaal om te komen tot een overleg om te bezien wat ons bindt en het mogelijk versterken van elkaar. Alle scholen hebben deelgenomen aan dit overleg en hebben dit als positief ervaren. Afsproken is om jaarlijks met elkaar in gesprek te gaan.

Zoals het bovenstaande aangeeft is het dus niet vanzelfsprekend dat we nog een eigen school mogen hebben. Het voorrecht dat onze kinderen onderwijs mogen ontvangen op grond van Gods Woord is groot, maar niet genoeg op weg naar die grote Gods ontmoeting. Het grootste zou zijn dat de Heere het onderwijs zou mogen zegenen met Zijn zegen opdat het nog vruchten van geloof en bekering zou mogen afwerpen.

Kruiningen, mei 2014

Namens het bestuur,

A. Versprille (secretaris)

1. De taak en de organisatie:

Algemeen:

De Dr. A. Comrieschool is een school voor basisonderwijs die door de vereniging tot het verstrekken van basisonderwijs op reformatorische grondslag wordt geëxploiteerd. Binnen deze schoolvereniging worden de activiteiten van de vereniging (ouderbijdragen, ledencontributies en dergelijke) en de exploitatie van het onderwijs geconsolideerd verantwoord.

- **Bestuur**

Het collectief bestuur van de vereniging tot het verstrekken van basisonderwijs op reformatorische grondslag bestaat uit 7 leden. Onder het kopje bestuur en toezicht wordt uitgelegd welk model het bestuur heeft gekozen om te voldoen aan de wet; Bestuur en Toezicht.

De missie van het bestuur is verwoord in het bestuurlijk beleidskader en luidt als volgt: Het faciliteren en stimuleren van een zo hoog mogelijke kwaliteit van reformatorisch onderwijs zoals vastgelegd in de door de inspectie gestelde kerndoelen, waarbij voor de invulling van de identiteit gelden de statuten van onze vereniging.

Het collectief bestuur vergaderde in het achterliggende jaar zeven keer. Het algemeen bestuur vergaderde tweemaal. Het Dagelijks bestuur vergaderde vier maal.

In mei was de ledenvergadering. Dhr. B.J. Jansen was aftredend en niet meer herkiesbaar. Hij heeft 6 jaar lang veel voor de school mogen betekenen. Hij werd hartelijk dank gezegd. In zijn plaats werd gekozen Dhr. J.A. van de Velde (van Leeuwenhoeklaan) die zijn benoeming aannam. Een gedeelte van de leden bezocht deze vergadering. Door de directeur werd informatie gegeven over actuele en school specifieke onderwijskundige zaken.

In november werd voor de 3^e keer een gezamenlijke bijeenkomst met schoolbestuur, team, MR, en kerkenraad belegd. Het doel is versterking van de band onderling en nadenken over de gezamenlijke verantwoordelijkheid. Ds. Van Boven hield een inleiding over het gebed. Een bijzonder samenbindende ontmoeting. Op de bestuursagenda passeerden geen bijzondere zaken buitenom wat u elders in dit verslag leest. Het bestuur vergadert zoveel mogelijk aan de hand van de bestuursjaarkalender. Dit voorkomt ad hoc vergaderen. Het bestuur bezoekt 4 keer per jaar de school waar in ieder geval de Bijbelles wordt bijgewoond. Het bestuur probeert op hoofdlijnen te sturen. Dat wil zeggen dat de directeur voor een groot aantal zaken is gemandateerd volgens het managementstatuut. De directeur legt verantwoording af over de voortgang van het onderwijs volgens een vast concept vervat in de zogenaamde managementrapportage. Het bestuur volgt de ontwikkeling en zet de kaders voor het beleid.

Het bestuur houdt toezicht op de behaalde leeropbrengsten door monitoring en analyse van de schooleindtoets en de toetsuitslagen die 2x per jaar in de groepen worden afgenomen en bespreekt deze met de directeur. Indien deze resultaten aanleiding geven tot aanpassing van het onderwijsaanbod zullen hiervoor door het management voorstellen worden geformuleerd. Het bestuur houdt toezicht op de voortgang van dit veranderingsproces.

• Bestuur en Toezicht

Per 1 augustus 2010 is de wet “goed onderwijs, goed bestuur” van kracht geworden. Dit betekent dat iedere school moet voldoen aan een wettelijk vastgesteld niveau van basiskwaliteit, dat ook een bekostigingsvoorwaarde is geworden. Dit zal door de onderwijsinspectie getoetst worden op basis van het Toezichtskader PO.

Onder “goed bestuur” verstaat de wet dat er functiescheiding moet zijn tussen het bestuur van de school welke als bevoegd gezag functioneert, en het toezicht op het bevoegd gezag conform een vastgestelde bestuurscode. De vereniging is zowel lid van de PO Raad als de VGS en past na de afronding van de implementatiefase de VGS code toe.

Het bestuur van de Dr. A. Comrieschool heeft gekozen voor de “herinvoering” en het “statutair benadrukken” van het onderscheid: Collectief Bestuur (CB), Dagelijks Bestuur (DB) en Algemeen Bestuur (AB). Het Collectief Bestuur geeft daarbij een volmacht (mandaat) aan de directeur. Dit bestuursmodel sluit aan bij de huidige structuur en de gewenste cultuur.

In het nieuwe verslagjaar zal nader onderzoek plaatsvinden om te komen tot een meer professioneel Raad van Toezichtmodel. Wellicht wordt aansluiting gezocht in de regio Reimerswaal.

• Jaarverslag 2013 toezichthouder

De hoofdtaken van de toezichthouder bestaan uit:

- a. Vaststellen jaarverslag, begroting en strategisch beleid
- b. Benoemen accountant
- c. Toezien op de naleving van de wettelijke verplichting, de code voor goed bestuur en de afwijkingen daarvan
- d. Het jaarlijks afleggen van verantwoording over de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden in het jaarverslag

Zoals vastgelegd in het bestuursconcept van onze school legt de toezichthouder verantwoording af over zijn taken en bevoegdheden. Dit wordt gedaan door middel van dit hoofdstuk in het jaarverslag.

Dit voorjaar heeft de toezichthouder het jaarverslag over 2012 goedgekeurd. Ook de jaarrekening van 2012 is goedgekeurd. De instemmende accountantsverklaring over deze jaarrekening is ontvangen.

De naleving van de code goed bestuur zoals bedoeld in de Wet Primair Onderwijs is besproken en onderzocht. Overeenkomstig deze code wordt gehandeld.

Door middel van managementrapportages worden ook de toezichthouders op de hoogte gehouden van de leerresultaten. De CITO-eindtoets en tussentijdse opbrengstmetingen geven aan dat blijvende inzet nodig is om de gewenste resultaten te behalen. Hiervoor is binnen de organisatie voldoende aandacht.

In het najaar heeft de toezichthouder de accountant benoemd voor de controle van de jaarrekening van 2013.

Naar aanleiding van de ingediende concept-begroting voor 2014 zijn diverse zaken besproken met het collectief bestuur. De vastgestelde begroting voor 2014, incl. de meerjarenbegroting is door de toezichthouders goedgekeurd.

Diverse externe beoordelingen van de school zijn positief. De inspectie heeft in november 2012 opnieuw het basis arrangement toegekend aan de school. Ook een audit-rapport opgesteld door Driestar Educatief geeft een positief beeld. Diverse aandachtspunten worden door het management verder opgepakt. Het rapport over voor- en vroegschoolse educatie (VVE) opgesteld door de inspectie van het onderwijs geeft aan dat de school ook op dat gebied goed op weg is.

- **Medezeggenschapsraad**

In de medezeggenschapsraad hebben 2 ouders en 2 personeelsleden zitting. Bestuur, ouders en personeel hebben zich uitgesproken voor een medezeggenschapsraad met adviesrecht. Ongeveer 6 keer per jaar komt de MR bijeen. De directeur praat de MR elke vergadering bij over actuele zaken, maar geeft ook uitleg over de verplichte documenten o.a. begroting, jaarplan, resoluten en jaarverslag. De MR publiceert ook een eigen jaarverslag. De MR heeft inmiddels een eigen website. De relatie MR, bestuur en directie is goed en constructief te noemen.

- **School**

De levensbeschouwelijke visie van de school luidt: "De kinderen opvoeden en onderwijzen tot een zelfstandige, God dienende persoonlijkheid geschikt en altijd bereid om zijn of haar unieke gaven te besteden tot eer van God en heil van de naaste!

De kernactiviteiten van de school zijn, naast het onderwijs uit Gods Woord, het behalen van de kerndoelen zoals die door het Ministerie als minimum doel zijn gesteld. Sommige zaken moeten de kinderen zich absoluut eigen maken, andere zaken staan wat minder op de voorgrond. Voor enkele kernvakken, te weten: begrijpend- en technisch lezen, taal, rekenen en Engels, is gekozen voor intensieve aandacht, omdat in de huidige maatschappij deze basisvaardigheden onmisbaar zijn. Doordat de maatschappij steeds verder internationaliseert, is een gedegen kennis van de Engelse taal voor steeds meer beroepen onmisbaar. Engels wordt dan ook vanaf groep 1 gegeven. De leerkrachten volgen allen een 2-jarige cursus.

Onze missie ***"We hebben wat uit te leggen"***

1. We hebben de kinderen wat uit te leggen: iedere dag mogen wij de kinderen Gods Woord uitleggen, de basisvakken en de zaakvakken, zoals ze vastgelegd zijn in de kerndoelen
2. We, de leerkrachten en de directie, hebben de ouders wat uit te leggen: de verantwoording voor de leerlingen delen, samen zorg dragen voor het kind op basis van de doopbelofte
3. We, de leerkrachten, de directie en het bestuur, hebben de omgeving wat uit te leggen: de omgeving merkt aan onze kinderen dat ze op een christelijke school zitten en de daarbij behorende waarden en normen hanteren in hun dagelijks leven

- **Website**

www.comrieschool.nl

Na het nieuwe logo wat we in 2012 hebben geïntroduceerd, is in het verslagjaar de website in de lucht gegaan. Voornamelijk gevuld met informatie voor ouders. Wekelijks worden hier de nieuwsbrieven op geplaatst. Punt van aandacht blijft bij een website dat hij actueel is en bijgehouden wordt.

- **Structuur van de school**

De school heeft een 2 hoofdig leiding (directeur en adjunct directeur). Beide directieleden zijn voor een deel van de week gedetacheerd aan de Vereniging van reformatorisch primair onderwijs Zeeland: *Colon*. Om het management te ondersteunen zijn een onderbouwcoördinator en een bovenbouwcoördinator aangesteld. Voor de leerlingenzorg zijn 2 Interne Begeleiders, en voor het media- en ict onderwijs zijn 2 ICT-ers aangesteld. Als onderwijsondersteunend personeel zijn 3 onderwijsassistenten, een managementassistente, een schoolassistente, een onderhoudsman en 3 schoonmaaksters in dienst. In het kader van de toegenomen beleidsvrijheid en de daaraan gekoppelde verantwoordelijkheid die de lumpsumfinanciering met zich meebrengt, laat het management zich ondersteunen door een financiële beleidsmedewerker, die de directie met raad en daad bijstaat. Op personeelsgebied wordt de directie bijgestaan door een personeel- beleidsmedewerker. Op onderwijskundig gebied levert de onderwijskundig beleidsmedewerker zijn diensten. Deze drie medewerkers verlenen hun diensten vanuit *Colon*.

- **Klachten**

In het verslagjaar zijn er geen klachten ingediend bij de vertrouwenspersoon. Eventuele klachten worden afgehandeld conform de procedure zoals neergelegd in het reglement van de klachtencommissie, vastgesteld door de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs.

- **Risicobeheersing**

In het verslagjaar (december) is een instrument binnen *Colon* ontwikkeld: Instrument risico analyse dat door de bestuursleden en het management van de school is ingevuld. Dit model brengt de volgende items in kaart:

- risicofactoren leerlingen
- risicofactoren onderwijskwaliteit
- risicofactoren personeel
- risicofactoren organisatie
- risicofactoren huisvesting
- risicofactoren inrichting

In 2014 zal aan de hand van de ingevulde scores de discussie worden gestart en activiteiten worden ontplooid op de items die het hoogst scores.

In het verslagjaar is een instrument binnen *Colon* ontwikkeld: instrument Meerjaren onderhoudsplanning. In 2014 zal dit volledig worden ingevuld en geeft dan een goed inzicht in de kosten en activiteiten wat betreft; onderhoud en renovatie in de komende 20 jaar.

- ✓ In de resultatenrapportage wordt een prognose gemaakt over de leerresultaten die worden mogen verwacht , met name op de CITO eindtoets voor de komende 2 jaar.
- ✓ Door middel van periodieke financiële rapportages (per kwartaal) wordt door het bevoegd gezag gemonitord of de financiële resultaten zich ontwikkelen conform de begroting.
- ✓ Elke bestuursvergadering worden in de managementrapportage via een vaste opzet, de onderwijskundige, personele, bouwkundige en demografische ontwikkelingen beschreven.
- ✓ Het bestuur wordt 2x per jaar op de hoogte gesteld van de leerresultaten via een managementrapportage.
- ✓ In de veiligheid voor leerkracht en leerling is het Plan van aanpak uit de Risico-check van belang. Het plan van aanpak leidde tot een aantal maatregelen van organisatorische of bouwkundige aard.
- ✓ Eenmaal in de 2 jaar wordt het plan van aanpak uit de RI&E gecheckt door de Arbo coördinator of er uitvoering aan de planning is gegeven.

Er hebben zich in het verslagjaar geen gebeurtenissen van personele, maatschappelijke of politieke betekenis voorgedaan die van een bedreiging vormen voor de continuïteit van de onderwijsinstelling.

2. Organisatorische ontwikkelingen, interne en externe contacten

• Samenwerkingsverbanden

Het is nuttig en noodzakelijk dat de school participeert in diverse verbanden. Een aantal aspecten willen we daarvoor noemen:

- wettelijke verplichtingen
- Bijbelse notie: Prediker 4
- ingewikkelde wet- en regelgeving
- toenemende druk vanuit overheid
- risico's op financieel en personeel gebied

We maken onder andere deel uit van:

1. De Vereniging van reformatorisch primair onderwijs Zeeland: *COLON*.

De directies van de samenwerkende scholen participeren in een directieraad, met als doelstelling elkaar te versterken in de taak die zij hebben. De school wordt meer en meer verantwoordelijk voor de totale begeleiding en opvang van de leerlingen. Deze toenemende verantwoordelijkheid vraagt steeds nieuwe vaardigheden. Een schoolorganisatie in de huidige samenleving dient tijdig op maatschappelijke ontwikkelingen in te spelen. De Vereniging wordt als een welkome steun gezien in de positie van eenpitters. Omdat de directeur van de Comrieschool ook in het Management Team van Colon zit, zal er steeds een wisselwerking zijn in uitproberen en doorgeven van ideeën en ontwikkelingen.

2. De school participeert, op basis van een wettelijke verplichting, binnen het samenwerkingsverband Weer Samen Naar School. Deze organisatie is verantwoordelijk voor de leerlingenzorg van de reformatorische basisscholen binnen onze regio. Door toekomstige nieuwe wetgeving vindt er een verdere uitwerking plaats over een landelijk reformatorisch samenwerkingsverband Berseba dat zijn beslag 1-08-2014 zal krijgen.

De directeur maakt deel uit van de regiotafel Passend Onderwijs en is tevens voorzitter van de Regionale Commissie.

• Ouders

Het is van groot belang dat er goede samenwerking is tussen de school en de ouders van de leerlingen. Om deze samenwerking te bevorderen zijn er in het achterliggende jaar diverse ontmoetingsmomenten georganiseerd zoals:

- Ouderavond; tijdens deze avond is er aandacht besteed aan het leesonderwijs door Drs. A. Visser. Als school vinden we "lezen" erg belangrijk. Het ene jaar organiseren we een identiteitsgebonden onderwerp en het andere jaar een meer onderwijskundig thema.
- Contactavonden; na het uitreiken van het kerst- en paasrapport krijgen alle ouders de gelegenheid om met de leerkracht van hun zoon of dochter te spreken over de leerresultaten.
- De kleuterjuffen organiseren hun oudergesprekken na de observatieperiode in februari en juni aan de hand van het observatiesysteem "Kijk"
- Moedermorgens voor de kleutergroepen
- Ouderbezoek bij de leerlingen in de groepen 1 tot en met 4
- Activiteiten hulp van ouders bij bibliotheek, lessen techniek, leesonderwijs, excursies etc.
- Elke maand ontvangen de ouders een nieuwsbrief met informatie.
- Wekelijks ontvangen de ouders vanuit de groep van hun kinderen digitale informatie over huiswerk, activiteiten in de klas etc.
- In december is er een ouderenquête digitaal aan de ouders verstrekt. Een keer in de schoolplanperiode nemen we een enquête af.

- Aan het begin van het cursusjaar is er een voorlichtingsavond voor de ouders met een plenair gedeelte en een groepsgebonden deel.
- Een groepje ouders komt enkele malen per jaar bij elkaar om met elkaar te praten over opvoedkundige zaken. De intern begeleider van onze school coördineert deze bijeenkomsten.
- De Kerstavond is dit jaar weer samen met kinderen en ouders in de kerk gehouden.
- In april deden we mee met kinderen en ouders aan de Kroningsdag.
- In februari hebben we een voorleesontbijt georganiseerd. Voornamelijk opa's en oma's lazten voor.
- Het team schoolt zich voor het tweede jaar, onder deskundige leiding in het voeren van oudergesprekken.
- De school heeft de afgelopen twee jaar geparticipeerd in een pilot met een 20 tal Nederlandse scholen in het project "ouderbetrokkenheid en oudercommunicatie" van het CPS

Daarnaast wordt er informatie verstrekt door middel van een schoolgids en schoolkrant.

Deze uitgangspunten vormen de basis voor verdere bezinning; Inmiddels is er ook beleid ontwikkeld op het huisbezoek door de leerkracht. Een onderzoek is gaande om de website zodanig in te richten dat er een ouderportaal kan worden gerealiseerd.

- **Kerk**

Er is een goed en gestructureerd overleg met de kerkenraad van de plaatselijke Gereformeerde Gemeente. Twee keer per jaar overleggen een delegatie van het bestuur en de directeur met enkele kerkenraadsleden, volgens een gezamenlijk opgestelde agenda. Dit om elkaar te ondersteunen, te versterken en de band tussen kerk en school verder te verdiepen. Er is al opgemerkt dat er ook jaarlijks een bijeenkomst is met kerkenraad, schoolbestuur, MR en team om met elkaar te spreken en de vertrouwensband te verstevigen. Twee keer per jaar is er een gesprek met de kerkenraad van de Hersteld Hervormde Kerk en directeur. In het verslagjaar is er geen gesprek geweest met kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente in Nederland en het dagelijks bestuur

- **Buurt en Burgerschap**

Er wordt geprobeerd om op goede voet te leven met de buurtbewoners van de school. Aandacht heeft de rust rond de bejaardenwoningen. Er wordt door het team nagedacht over een zekere participatie van vnl. de oudere burens in het schoolgebeuren. Rond de kerst worden er door kinderen kaarten gemaakt die aan de oudere buurtgenoten worden gegeven. In het voorjaar een bos bloemen onder het motto: Beter een goede buur dan een verre vriend. Dit wordt erg gewaardeerd. Klachten uit de buurt zijn er nagenoeg niet. Het schoolplein, dat vrij toegankelijk is gemaakt voor gehandicapte kinderen, heeft een grote aantrekkingskracht op buurtkinderen. In het voorjaar ruimen we met de kinderen het zwerfvuil in de wijk op.

Kinderen uit de hoogste groep hebben ook dit jaar weer deelgenomen aan een herdenkingsavond in het dorp over de watersnoodramp van 1953. In mei nemen we deel aan de Dodenherdenking, doordat enkele leerlingen een krans leggen bij het monument.

- **Gemeente**

In het Onderwijsoverleg Reimerswaal vertegenwoordigt de directeur van de Dr. A. Comrieschool de Reimerswaalse reformatorische scholen. Er wordt 5 keer per cursusjaar vergaderd. Onderwerpen zoals huisvesting, inrichting Centrum Jeugd en Gezin, schoolverzuim, Voor- en Vroegschoolse Educatie zijn agendapunten. Gezamenlijk aanpak Taalbeleid was dit jaar speerpunt. Alle Reimerswaalse scholen schreven in op een van de cursussen rondom taal/lezen.

Met de SGP is eenmaal overleg gevoerd. Er is afgesproken dat er een frequenter overleg gevoerd zal worden en dat deze overleggen vanaf 2014 geformaliseerd worden.

Er zijn gesprekken gevoerd over de sluiting van de bibliotheek. Voorlopig is dit van de baan. Eveneens is er aangedrongen om de voorgesteld bezuinigingen voor Schoolbegeleiding te annuleren. Ook dat overleg heeft resultaat gehad.

- **Passend Onderwijs**

-In het verslagjaar zijn op school de voorbereidingen getroffen voor een doordenking wat betreft het Passend Onderwijs. Een onderdeel daarvan is het overdenken van de mogelijkheden en ambities die we als school hebben in de ondersteuning naar kinderen. Dit heeft geresulteerd in een school ondersteuningsprofiel, waarin we de basisondersteuning ook de ambitie hebben beschreven.

Basisondersteuning=basiskwaliteit

1. Het borgen van de basisvakken.
2. Hogere resultaten bij Taal/technisch lezen/ begrijpend lezen
3. Halen we eruit wat erin zit?
4. Doorgroeien in HGW (groepsplan, analyse, voeren van goede gesprekken)

basisondersteuning-preventieve en licht-curatieve ondersteuning

1. Meer begaafden: goed materiaal aanschaffen voor deze leerlingen en een doorgaande lijn maken.
2. Betere signalering/analyse van het probleem (in hulpplannen).

extra ondersteuning

1. Wij willen onze school open stellen voor kinderen met autisme (cluster 4). Het is daarbij van belang dat alle leerkrachten goed geschoold zijn in deze problematiek.
2. We bieden de kinderen een schoolnabije logopedische behandeling aan. (logopedie praktijk binnen de school)

- **Ondersteuningsteam**

Het zogenaamde zorgadvies team is omgevormd tot een meer school specifiek ondersteuningsteam. Dit team (bestaande uit orthopedagoog, GGD verpleegkundige en de lb-ers) bespreekt de vragen en problemen die zowel thuis als op school aan de orde zijn.

School is toch vaak de vindplaats van zorgen die kinderen hebben op school of thuis of die een relatie met elkaar hebben. Meestal komen er via de leerkracht vragen dienaangaande binnen bij de lb-er en of directeur.

Het ondersteuningsteam kan direct aan de slag. De kinderen en de gezinnen zijn bekend en drempel voor contact is laag. Meestal zal de lb-er van onze school het contact leggen met de ouders.

- **Logopediepraktijk**

Na een lange periode van onderzoek naar mogelijkheden is per 1 oktober 2013 een in pandige logopedie praktijk van start gegaan. Nogal wat kinderen die logopedie behoeven, werden niet behandeld omdat het vervoer naar andere plaatsen moeilijk was. Inmiddels worden er ongeveer 12 kinderen behandeld.

3. Personeelsbeleid

- **Personeel**

De omvang van het personeelsbestand kent enkele wijzigingen.

Dhr. Smal is per 1 augustus met deeltijd pensioen gegaan. In de vacature is tijdelijk benoemd mevrouw S. Goud. In verband met deeltijdontslag van Dhr. Beekman en taakrealisatie zijn tijdelijk benoemd; mevrouw van der Weerd- Kamerik en dhr. N. Markus.

Mevrouw Nieuwenhuijze-Weststrate, mevrouw De Ridder-Franck, mevrouw Weststrate –Boogaard en mevrouw Van de Weerd –Kamerik zijn met zwangerschapsverlof geweest.

De betrokkenheid van het team is hoog.

Door enkele grote groepen wordt de werkdruk door sommige leerkrachten wel als hoog ervaren.

Door goed te begroten hebben we ondanks de krimp in leerlingenaantallen geen personeelsleden hoeven te ontslaan.

- **Verzuim**

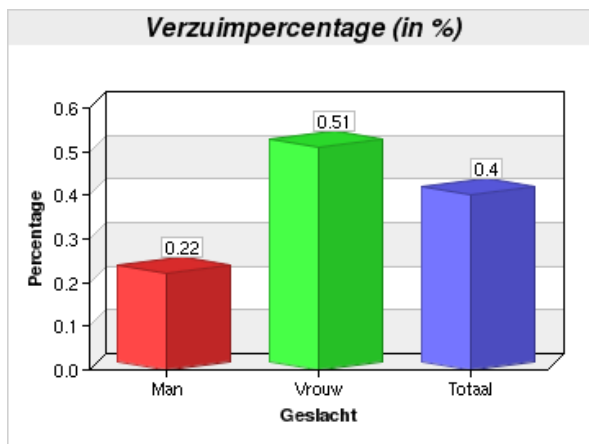
Het ziekteverzuim bedroeg in het verslagjaar 0,4 %. Het jaar daarvoor 0,91 %.

Afgezet tegen de Colon scholen was dat 3,99 % resp. 3,79 % Gezien de landelijke verzuimcijfers kunnen we stellen dat de school een zeer laag verzuim heeft.

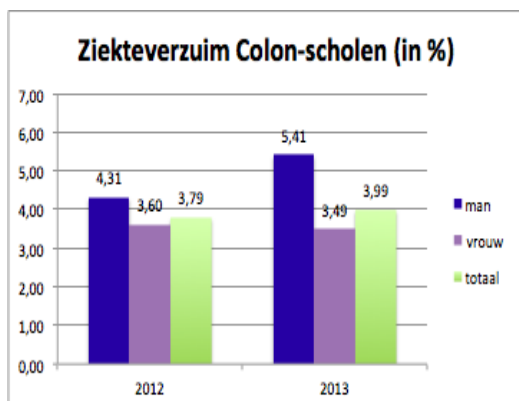
Er was ook niet veel kortdurend verzuim.

Zie: figuur 1 en 2

Gegevens Comrieschool 2013: figuur 1

Gegevens Colonscholen 2013: figuur 2

- **Professionalisering**

Het steeds veranderende onderwijs vraagt van het personeel voortdurende scholing. Education permanente is aan het onderwijs verbonden. Het team is dan ook permanent bezig met professionalisering. Dit gebeurt in teamverband en ook individueel.

De verdere ontwikkeling van de basisvakken, waaronder Engels, is onderwerp van teamscholing.

De onderbouw heeft zich verder geschoold in het goed vastleggen van vorderingen van de kinderen in het leerlingvolgsysteem "Kijk".

Ook de doorgaande lijn met de peuterspeelzaal is verder door ontwikkeld. Dit heeft geresulteerd in een beschreven VVE beleid. Een bezoek van de inspectie aan de in pandige Vve locatie en de onderbouw leverde een goed rapport op, waarin werd geconstateerd dat we op de goede weg zijn.

De bovenbouw heeft zich verder geschoold in spellingonderwijs en de borging van de aanpak daarvan.

Alle teamleden schoolden zich in het voeren van oudergesprekken.

Met alle teamleden worden persoonlijke ontwikkelingsgesprekken gevoerd wat uitmondt in een plan.

Een leerkracht volgt een HBO-pedagogiek opleiding (3^e jaar). Twee leerkrachten volgen een Master opleiding Leren en Innoveren

Alle leerkrachten worden 2x per jaar bezocht en beoordeeld op didactische vaardigheden, door de lb-er en de directeur. Teamleden die een vaste benoeming krijgen, hebben eerst een beoordelingsgesprek en een gesprek met een delegatie van het bestuur gehad.

Er is in het kader van de gesprekkencyclus in oktober begonnen om met elke leerkracht een beoordelingsgesprek te houden.

- **Seniorenbeleid**

We streven ernaar om de leerkrachten vanaf 60 jaar en ouder te ontzien in een aantal naschoolse taken. Het wettelijke Bapo verlof wordt momenteel door meester Smal en meester Poortvliet opgenomen.

- **Arbeidsomstandigheden**

De arbeidstevredenheid mag hoog genoemd worden. Ook voelen de teamleden zich wel bij de koers van de school op het gebied van identiteit. Dit is met elk personeelslid in een functioneringsgesprek expliciet besproken en vastgelegd.

Ook door de externen (ouders en stagiaires) wordt de teamsfeer als hecht en betrokken gewaardeerd. Onder het team is weinig verloop wat ook gunstig is voor de stabiliteit. Laten we dit als een zegen van de Heere opmerken!

- **Aannamebeleid**

Vanuit de grondslag hecht het bestuur grote waarde aan de identificatiefiguur van de leerkracht. Hij is de uitdrager van Bijbelse waarden en normen. Dat vraagt een levensstijl en houding die daarbij overeenkomt. Van de leerkrachten wordt dan ook gevraagd:

- Kennis te hebben van de Bijbel en de drie Formulieren van Enigheid.
- Kennis te hebben van de waarden en normen die hierop zijn gebaseerd.
- In leer en leven de grondslag van de school uit te dragen.
- Een levenswandel te hebben die bij die grondslag past.
- Een Bijbelse visie op mens en maatschappij doorgeven bij elk vakgebied.
- Het Identiteitsprofiel dat door het VGS is opgesteld is leidraad bij sollicitatiegesprekken.

Alle teamleden hebben de verklaring die opgesteld is door het bestuur bij het Identiteitsprofiel van het VGS ondertekend. In 2013 heeft geen ontslaguitkering plaatsgevonden. Indien uitkering bij ontslag plaats zal vinden, wordt de rechtmatigheid van de uitkering getoetst aan de kantonrechtersformule en de aan onderwijs gerelateerd wet- en regelgeving.

4. Huisvesting

De Dr. A. Comrieschool heeft momenteel recht op 11 groepen en 1.475 vierkante meter oppervlakte. De daadwerkelijke oppervlakte van het gebouw is echter 1.680 vierkante meter. Er wordt een lokaal gebruikt voor de opvang van een instroomgroep kleuters. Eén lokaal is sinds februari 2009 verhuurd aan de gemeente voor de opvang van peuters in de peuterspeelzaal Kibeo. De kantoorruimtes van de directie worden ook deels gebruikt in Colon-tijd. Hiervoor wordt een passende vergoeding ontvangen. Een actief beleid op verhuur van lege lokalen ten behoeve van nascholing of vergaderingen van Colon levert de school een aardig extraatje op.

- **Onderhoud**

De kosten van het grote buitenonderhoud komen op basis van een gemeentelijke huisvesting verordening voor een deel voor rekening van de Gemeente Reimerswaal. Door een inspectie van Perfectbouw en de bouwkundigen uit het bestuur is de staat van het gebouw in kaart gebracht. Ook voert de Gemeente jaarlijks een schouw uit.

Alle muren en gevels zijn nu opnieuw gevoegd. Verder wordt er structureel onderhoud gepleegd door de onderhoudsmedewerker, zodat de school in goede staat blijft. Nieuwe kapstokken in de bovenbouw geven een opgeruimd aanzien in de gang.

De tuin rond de school behoeft voortdurende zorg. In het najaar is de beplanting op het grote plein vernieuwd en de struiken rondom zijn gesnoeid en gecultiveerd. Een voortdurende oplettendheid over de staat van het gebouw en omgeving zorgt ervoor dat de school er nog steeds netjes en verzorgd uitziet.

Er is een meerjaren onderhoudsplan gemaakt waarin investeringen voor de komende 10 jaar in kaart zijn gebracht. Een bron van zorg is wel het vandalisme wat door de open toegankelijkheid soms behoorlijke vormen aanneemt. Plaatsing van beveiligingscamera's is in de begroting opgenomen.

Het adagium: een opgeruimde school geeft "opgeruimde" kinderen."

5. Onderwijskundig beleid en leerresultaten

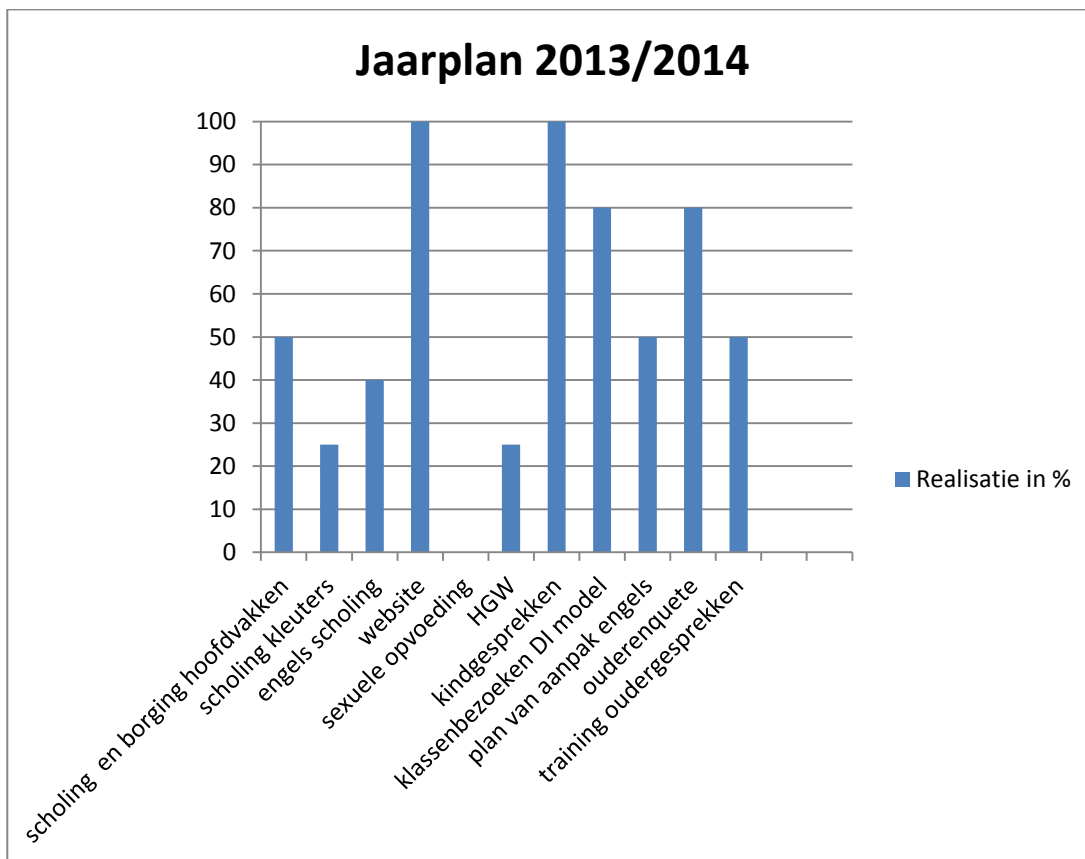
- **Inspectie**

Op basis van aangeleverde tussentijdse toets resultaten van de kinderen en de Eindtoets van de groep 8 kinderen ontving de school ook dit jaar het predicaat “basisarrangement” en daarmee het vertrouwen van de inspectie. Op de website van de inspectie voor primair onderwijs zijn alle verslagen van de inspectie te vinden. We zijn blij dat door de inspanning van kinderen en leerkrachten de opbrengsten van voldoende niveau zijn. Bij dit alles mogen we nooit vergeten dat de zegen van de Heere onmisbaar is.

- **Schoolplan**

Het schoolplan geeft de koers aan voor de jaren 2011-2015. In het schoolplan komen de volgende zaken aan de orde: organisatie, missie/visie, besturing en leiderschap, onderwijs en begeleiding, medewerkers, middelen, kwaliteitszorg en meerjarenbeleid.

Vanuit het schoolplan wordt een jaarplan gedestilleerd wat de doelen en opbrengsten per cursusjaar beschrijft. Dit jaarplan is leidend voor onze doelstellingen. Na evaluatie worden de doelen weer bijgesteld. Onderstaand figuur geeft de voortgang aan tot december 2013 van een aantal vakgebieden en onderwerpen.

- **Onderwijskundige ontwikkelingen**

Gelet op de politiek maatschappelijke ontwikkeling is de school verplicht zich bezig te houden met de resultaten van het onderwijs voor wat betreft taal/lezen, rekenen en Engels. We hebben in 2013 nadrukkelijk gewerkt aan deze hoofdvakken.

- Omdat onze leerlingen meer dan gemiddeld moeite hebben met de Nederlandse taal besteden de kleuterjuffen veel tijd en aandacht aan de taalverwerving. Elk thema dat wordt aangeboden wordt voorzien van een pakket aan woorden die de kinderen moeten kennen en herkennen. Op deze

manier worden zij voorbereid op het verdere taal- en leesonderwijs in groep 3. Technisch lezen heeft veel aandacht gehad. We hebben dan ook in middenbouw de nieuwe leesmethode Leesfontein aanschaf. De komende jaren zullen we hier verder in investeren.

- We staan positief ten opzichte van de reformatorische peuterspeelzaal van Kibeo die in ons schoolgebouw is ondergebracht. Ook hier maken de peuters spelenderwijs al kennis met de Nederlandse taal door middel van gesprekken, liedjes en prentenboeken. De doorgaande lijn en taalverwerving zijn speerpunten. Er is inmiddels een beschreven VVE beleid voor onze school.
- Voor wat betreft het rekenonderwijs is eenzelfde aanpak gerealiseerd als bij het taalonderwijs. Daarbij is er nadrukkelijk aandacht voor de manier waarop het onderwijs wordt gegeven. De basisvaardigheden van het rekenonderwijs hebben we vastgelegd per jaargroep. Verheugend is om op te merken dat de rekenresultaten behoorlijk boven het landelijk gemiddelde liggen.
- In overleg met *Colon* en het Calvin College hebben we besloten het vak Engels te geven in de groepen 1 t/m 8. De resultaten laten nog nauwelijks groei zien.
- Naast het werken aan de basisvakken is het van groot belang ook zicht te hebben op de ontwikkeling van elke leerling. De totaalontwikkeling van de kleuters brengen we in kaart met "Kijk!", een observatiesysteem waarmee de juffen registreren hoe de ontwikkeling van het kind verloopt ten opzichte van de leeftijdsgenoten. Met ZIEN, een instrument om met name de sociaal emotionele ontwikkeling van het kind in kaart te brengen, werken wij in de andere groepen van onze school. Voor het eerst vullen ook de kinderen van de hogere groepen hun scores zelf in, zodat er een nog beter inzicht ontstaat in het welbevinden van het individuele kind. Elke leerkracht vanaf de groepen 3-8 heeft met elk kind een kindgesprek gevoerd.
- Juist omdat er een sterke opbrengstgerichte cultuur is ontstaan in ons land, hebben scholen zich hier ook op moeten oriënteren. Wij werken al jaren met de LOVS-toetsen en de schooleindtoets. Er wordt dan ook sterk gestuurd op opbrengsten. De opbrengstgesprekken die de directeur 2x per jaar met alle leerkrachten houdt, is een uitvloeisel hiervan.
- Omdat de resultaten van begrijpend lezen al jaren onder druk staan, hebben we de methode Nieuwsbegrip ingevoerd.

Vanzelfsprekend kunnen alle hierboven beschreven activiteiten en ontwikkelingen niet bepalend zijn voor onze school. We willen het onderwijs geven op basis van Gods Woord en Zijn geboden. Dat betekent dat we het Bijbelonderwijs, de godsdienstige vorming positioneren aan het begin van de dag, in de vorm van een Bijbelvertelling of gesprek. Maar ook in ons pedagogisch en didactisch handelen, de hele dag door. "Kwaliteit is ook identiteit". We willen herkenbaar en aanspreekbaar zijn als christelijke leerkrachten en medewerkers. Aandachtspunt is; hoe kunnen we dat ook terug zien in ons gebouw?

- **Informatie en communicatie technologie**

Het ICT onderwijs wordt steeds meer een geïntegreerd onderdeel in het onderwijskundige proces. In de groepen 3, 5, 6, 7 en 8 is een digitaal schoolbord (Smartboard) geplaatst. Internet is alleen voor de hoogste groepen te gebruiken via een beveiligde provider Kliksafe. Er is een beleidsplan (Multimediaprotocol) waar de koers van de school op gebied van multimedia wordt uitgelegd. Er is ook een visie ontwikkeld op het gebruik van Smartboards. Eveneens is omschreven hoe we om dienen te gaan met educatief beeldmateriaal. Speelfilm(fragmenten) worden niet vertoond. Steeds opnieuw moet de vraag gesteld worden bij bepaalde ontwikkelingen of deze passen bij onze identiteit. Waarbij opgemerkt dient te worden dat de school een plaats inneemt tussen gezin en maatschappij. Aandacht vraagt het toenemende e-mailverkeer tussen leerkrachten en ouders. Op de info-avond aan het begin van het cursusjaar is met de ouders besproken dat we alleen zakelijk en informatief van dit medium gebruik maken.

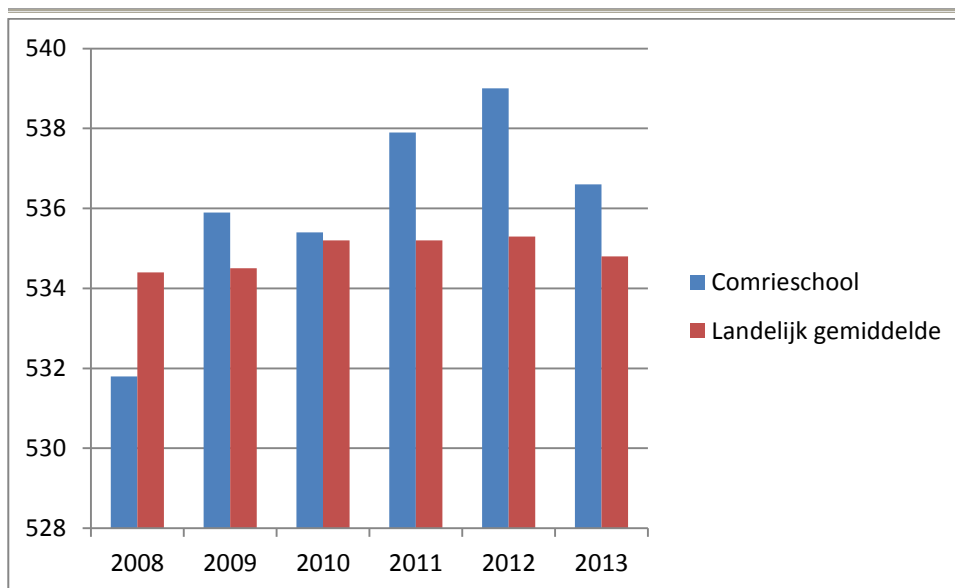
- **Schoolbegeleiding en ondersteuning**

In het verslagjaar deden we een beroep op verschillende instellingen om ons te ondersteunen in het onderwijs. In complexe sociaalpedagogische problematiek wordt geplande hulp ingeroepen van een orthopedagoog. Ook is er vanuit de ouders een toenemende vraag waar te nemen als het gaat over opvoedingsondersteuning. De oprichting van een Centrum voor Jeugd en Gezin in Reimerswaal kan laagdrempelig werken voor ouders.

Voor de ondersteuning en hulpverlening maakt de school gebruik van de diensten van onze schoolbegeleidingsdienst Driestar Educatief, schoolarts, maatschappelijk werkers en ambulante begeleiders van scholen voor speciaal onderwijs. De school wordt steeds meer een vindplaats van leer- en ontwikkelingsproblemen bij kinderen. Er vindt een zekere verdichting plaats, wat een hoge inzet van de Intern Begeleiders vraagt, maar ook van de leerkrachten om dagelijks om te gaan met deze problemen. Er wordt een cursus Sociale Vaardigheid op onze school aangeboden, waarbij een van de leerkrachten samen met een orthopedagoog de cursus verzorgt. De dyslexiebehandelingen worden sinds 2012 op school gegeven. Opmerkelijk is wel dat onze school een zeer lage rugzakfinanciering kent. (2 kinderen)

- **Leerresultaten**

De behaalde leerresultaten van de schoolverlaters worden uitgedrukt door middel van de school-eindonderzoeken. Door 80% van de Nederlandse scholieren wordt aan deze landelijke toets meegedaan, zodat er ook een goed referentiekader is. We moeten wel opmerken dat deze toets maar van een meetmoment uitgaat. Verheugend is te constateren dat de resultaten vanaf 2009 een aanvaardbaar niveau vertonen. (linker staaf Comrieschool)

- **Doublures**

Er waren dit jaar zowel in de onderbouw als in de bovenbouw geen doublures. Hoewel het soms heel heilzaam is voor kinderen, is het toch een verheugend feit.

6. De leerlingen en het toelatingsbeleid

Per 1 oktober 2013 bezochten 237 leerlingen de school. Het leerlingenaantal stabiliseert. Met de opstelling van de personeelsformatie is rekening gehouden met deze leerlingaantallen, door terughoudend te zijn met uitbreiding van de formatie. Toch is er een verwachting dat het leerlingenaantal weer zal gaan stijgen. Dit blijkt uit de Gemeentelijke prognoses als ook uit het groot aantal geboortes in de kerkelijke gemeente.

Als toelatingsbeleid wordt gehanteerd; dat alle ouders Gods Woord en de drie Formulieren van Enigheid onderschrijven en kerkelijk meelevend moeten zijn.

De leerlingen die per 1 oktober 2013 de school bezoeken zijn afkomstig uit gezinnen die kerkelijk meelevend zijn, binnen de volgende kerkverbanden:

	Schooljaar 2012-2013	Schooljaar 2011-2012	Schooljaar 2010/2011	Schooljaar 2009/2010	Schooljaar 2008/2009	Schooljaar 2007/2008	Schooljaar 2006/2007
Ger. Gemeente	198	203	197	199	201	207	202
Ger. Gemeente in Ned.	20	26	27	27	37	36	33
PKN	2	2	2	2	3	2	2
Hersteld Hervormde Gem.	17	17	17	18	18	18	20
Onkerkelijk	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	237	248	243	246	259	263	257

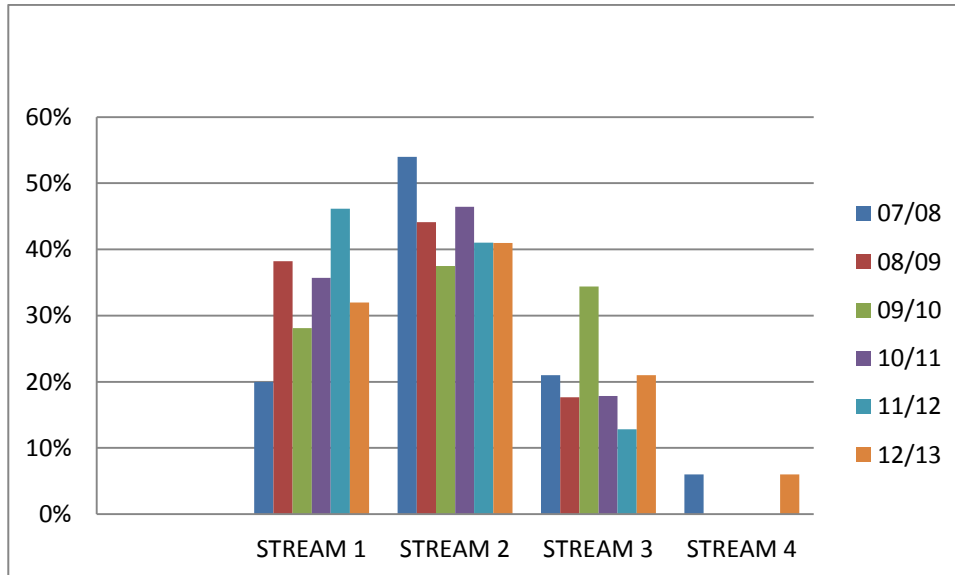
De ontwikkeling van het leerlingenaantal is als volgt:

1 oktober 2013	237
1 oktober 2012	237
1 oktober 2011	248
1 oktober 2010	243
1 oktober 2009	246
1 oktober 2008	259
1 oktober 2007	263
1 oktober 2006	257
1 oktober 2005	262
1 oktober 2004	257
1 oktober 2003	236
1 oktober 2002	229
1 oktober 2001	224
1 oktober 2000	214

- **Uitstroom**

Aan het einde van het schooljaar 2012/2013 hebben 34 leerlingen de school verlaten die hun plek binnen het voorgezet onderwijs hebben gevonden. Van deze leerlingen zijn er ook 34 naar het Calvijn College gegaan.

Het merendeel van onze leerlingen stroomt over een periode van 6 jaar uit naar stream 1 en 2.

Er is 1 leerling verwezen naar het Speciaal Basis onderwijs in Kapelle. Ook hierin zien we een laag verwijzingspercentage t.o.v de Colonscholen wat 1,7 % bedraagt

05-06	0
06-07	1
07-08	4
08-09	3
09-10	2
11-12	1
12-13	1

8. De Financiële positie

De financiële positie laat een gezond beeld zien. Er is voldoende eigen vermogen als buffer aanwezig. Als gevolg van aanvullende middelen die in het najaarsakkoord door de politiek voor het onderwijs zijn vrijgemaakt, en in december 2013 uitbetaald, is de vermogenspositie verbeterd. Door de korte termijn waarop de middelen beschikbaar kwamen zijn deze nog niet ingezet kunnen worden.

Onderstaand in verkorte vorm de balans per 31 december 2013 en 31 december 2012.

(bedragen in €)

	<u>31 december 2013</u>	<u>31 december 2012</u>
<u>ACTIVA</u>		
Vaste activa:		
Materiële vaste activa	295.801	295.812
Financiële vaste activa	-	-
	<u>295.801</u>	<u>295.812</u>
Vlottende activa:		
Vorderingen	95.424	123.332
Liquide middelen	460.020	350.912
	<u>555.444</u>	<u>474.244</u>
Totaal	<u>851.245</u>	<u>770.056</u>
<u>PASSIVA</u>		
Eigen vermogen		
Verenigingsvermogen	18.585	14.185
Publieke reserves	569.423	492.771
	<u>588.008</u>	<u>506.956</u>
Voorzieningen	80.831	78.451
Langlopende schulden	71.000	71.000
Kortlopende schulden	111.406	113.649
Totaal	<u>851.245</u>	<u>770.056</u>

De volgende financiële ratio's zijn te noemen:

		Streefwaarde	2013	2012
Solvabiliteit	Eigen vermogen/balanstotaal	-	0,69	0,66
Solvabiliteit	Eigen vermogen /vreemd vermogen	-	2,23	1,93
Liquiditeit	Vlottende activa/ kortlopende schulden	-	4,99	4,17
Weerstandsvermogen	Eigen vermogen + lening minus MVA / Rijksbijdrage			
	te delen door de Rijksbijdrage	10%	34%	28%
Kapitalisatiefactor	Balanstotaal-gebouwen / jaarlijkse baten		61%	55%

De balanscijfers laten zien dat het weerstandsvermogen opnieuw is verstevigd. De langlopende lening is verstrekt door de Stichting tot ondersteuning van de Dr. A. Comrieschool, in verband met de voorfinanciering van een extra leslokaal die onder de materiële vaste activa is opgenomen. Een verdere versterking van het eigen vermogen is niet noodzakelijk. Op het weerstandsvermogen is de voorfinanciering van het extra leslokaal in mindering gebracht. Van deze investering ad € 134.000 is € 71.000 gefinancierd met extern vermogen. De boekwaarde bedraagt inmiddels € 106.860.

Commissie Vermogensbeheer Onderwijsinstellingen:

De instelling beschikt over een kapitalisatiefactor die zeven procent lager is dan de boven signaleringsgrens van 60%, zoals gedefinieerd door de Commissie Vermogensbeheer Onderwijsinstellingen. Daarbij dient echter opgemerkt te worden dat het private deel van het eigen vermogen en de lening 11% van het balanstotaal bedraagt. Tevens is er bij de definitie van de kapitalisatiefactor onvoldoende rekening gehouden met de kleinschaligheid van de zogenaamde eenpitters scholen. Het deel van het publieke eigen vermogen dat niet nodig is voor de financiering van de materiële vaste activa, ofwel het deel van het publieke eigen vermogen dat de functie heeft als buffer voor onvoorziene risico's en financieringsbron van aanvullende investeringen, bedraagt ruim € 345.000.

9. Treasury verslag

In het verslagjaar hebben er, conform het in 2010 vastgestelde bestuursbeleid, geen beleggingen plaatsgevonden in risicodragend kapitaal. De beschikbare vrije middelen werden op spaarrekeningen geparkeerd. Er hebben zich in het verslagjaar geen liquiditeitsproblemen voorgedaan. Het administratiekantoor, de penningmeester van de vereniging en de directeur, hebben een machtiging ontvangen om over de banktegoeden te beschikken. De betalingen worden door het administratiekantoor verzorgd.

De in 2013 beschikbare liquiditeiten zijn dagelijks opvraagbaar belegd in een spaarrekening bij de Rabobank Oosterschelde, welke de beschikking heeft over de vereiste A-rating.

10. Analyse resultaat

De begroting van het jaar 2013 sloot af met een geraamd tekort van € 4.055. Het gerealiseerde resultaat over 2013 kwam uit op een positief saldo van € 81.052. De analyse van het resultaat en de afwijking ten opzichte van de begroting is als volgt:

	<u>realisatie 2013</u>	<u>begroting 2013</u>	<u>afwijking</u>	<u>realisatie 2012</u>
Baten:				
Rijksbijdrage	1.062.643	1.004.486	58.157	1.025.384
Overig baten	160.305	151.826	8.479	159.777
Totaal baten	<u>1.222.948</u>	<u>1.156.312</u>	<u>66.636</u>	<u>1.185.161</u>
Lasten:				
Personele lasten	979.154	999.551	20.397-	992.975
Afschrijvingen	37.696	38.966	1.270-	41.447
Huisvestingslasten	35.365	32.000	3.365	31.847
Overig instellingslasten	44.880	47.550	2.670-	46.102
Leermiddelen	<u>49.289</u>	<u>47.500</u>	<u>1.789</u>	<u>52.582</u>
	1.146.384	1.165.567	19.183-	1.164.953
Financiële baten en lasten	4.488	5.200	712-	6.422
Exploitatiesaldo	<u><u>81.052</u></u>	<u><u>4.055-</u></u>	<u><u>85.107</u></u>	<u><u>26.630</u></u>

Toelichting op de afwijking ten opzichte van de begroting:

Baten

De hogere Rijksbijdragen van € 58.000 is grotendeels het gevolg van politieke afspraken en ad hoc beleid van de Rijksoverheid waardoor na jaren van bezuinigingen de gehele onderwijssector op de valreep in

2013 nog aanvullende middelen uitbetaald kreeg. In 2014 wordt nog nadere informatie verwacht over de beoogde besteding en het lange termijn effect van aanpassingen in de bekostiging van het Primair Onderwijs. Er is van overheidswege in toenemende mate sprake van korte termijn bekostigingsbeleid en tijdelijke financieringsregelingen. Onderwijsinstellingen kunnen niet direct in voldoende mate daarop inspelen door bezuinigingen of zoals nu effectieve investeringen die ook op een langere termijn bijdragen aan de kwaliteit van het onderwijs zonder langlopende financiële verplichtingen aan te gaan. Tevens zijn er in de loop van het jaar nog aanvullende middelen voor leerlingenzorg toegekend.

Ook dient de sector de doelstellingen uit het bestuursakkoord te realiseren waarvoor de aanvullende prestatieboxmiddelen zijn verstrekt. Hiervan wordt afzonderlijk verslag gedaan.

Lasten

Door een lagere personele inzet dan was verwacht en een premie besparing liggen de loonkosten 2013 lager dan begroot maar ondanks de gestegen pensioenpremies ook lager dan in 2012. De school is per 1-8-2013 gezamenlijk met andere scholen die tot de VGS achterban behoren, eigen risicodragers voor het Vervangingsfonds geworden die vergoedingen verstrekte voor de dekking van vervangingskosten bij (ziekte)verlof. Door het lage verzuimpercentage is daarmee een substantieel voordeel te behalen.

De personele inzet 2013 bedraagt na aftrek van de vervanging wegens ziekte en zwangerschapsverlof 16,55 fte tegenover 16,95 in 2012.

De overige uitgaven wijken in beperkte mate van de begroting af. Als gevolg van de economische omstandigheden en de rentepolitiek van de ECB zijn de rente-inkomsten nog steeds laag.

11. Investerings- en financieringsbeleid

In 2013 liggen de investeringen ongeveer op het niveau van de jaarlijkse afschrijvingslast. Diverse computers en de server zijn vervangen en is er een digitaal schoolbord aangeschaft voor groep 3. Vanaf groep 3 wordt het klassenmeubilair gefaseerd vervangen.

De totale investeringen in 2013 bedragen € 37.685. De investeringen zijn volledig gefinancierd uit eigen middelen. Het financieringsbeleid is er zodanig op gericht dat er geen gebruik gemaakt hoeft te worden van externe kredietverstrekkers.

12. Bestemming resultaat

Het totale exploitatieresultaat van 2013 komt uit op een saldo van € 81.052. Gesplitst in een school- en verenigingsexploitatie is de verwerking van het resultaat als volgt:

Schoolexploitatiesaldo:

Algemene reserve	76.652
Verenigingsexploitatie	4.400
Totaal	<u>81.052</u>

13. Continuïteitsparagraaf

Om de continuïteit van de instelling te waarborgen is het van essentieel dat het bestuur en de toezichthouder inzicht hebben de interne organisatie en daarnaast ook in interne- en externe risicofactoren. Onbekende risico's met een grote impact kan de continuïteit op korte termijn in gevaar brengen. Het in kaart brengen van de risico's geeft het bestuur de mogelijkheid maatregelen te nemen om dit risico het hoofd te bieden.

Risicobeheersing

Verantwoord beleid vraagt om inzicht in de risico's. De financiële commissie heeft een interne risicoanalyse opgesteld welke uitgangspunt vormt om verder beleid te ontwikkelen. Met betrekking tot de dienstverlening van het administratiekantoor VGS is een Service Level Agreement van toepassing.

Door middel van periodieke rapportages wordt door het bevoegd gezag gemonitord of het beleid en de onderwijskundige en financiële resultaten zich ontwikkelen conform de verwachtingen.

Risicofactoren

De instelling kent een laag risico profiel. De kwaliteit van de onderscheiden beleidsterreinen zijn van voldoende niveau. De eind opbrengsten liggen op een bovengemiddeld niveau. Op de middellange termijn wordt door de hogere instroom van leerlingen een toename van de inkomsten verwacht. Er is echter wel onzekerheid over de langlopende projectmatige inkomsten vanuit detachering van de directieleden waartegenover personele verplichtingen staan voor onbepaalde tijd.

Uit de laatst gehouden interne risico analyse blijken de volgende zaken de komende tijd de aandacht te vragen:

Risico factor
Kleinschaligheid: Door de kleinschaligheid van de organisatie is de kwetsbaarheid groot. Dit betreft niet alleen het financiële aspect maar ook de stabiliteit in de aansturing op het niveau van toezichthouder – bestuur – directie wordt gedragen door slechts enkele personen. Er zijn onvoldoende mogelijkheden voor het creëren van een middenkader.
Kwaliteit van het bestuur en de toezichthouder: De toezichthouders dienen gerekruteerd te worden uit een beperkte achterban van de vereniging. Daardoor is het niet altijd mogelijk vacatures op vullen door personen die over de noodzakelijke competenties beschikken.
Ontwikkeling aantal leerlingen: Doordat de instelling op bestuursniveau klein is zal een hogere of lagere instroom van een beperkt aantal leerlingen een grote impact op de omvang van de bekostiging hebben.
Opbrengsten detacheringen: Doordat een groot deel van de directie werkzaam is voor Colon waarvan de kosten doorberekend worden, is er een verhoogd risico voor het eventueel wegvallen van de inkomsten indien de detachering beëindigd wordt.

In de loop van 2014 zal een plan van aanpak worden opgesteld om de impact van de risico's beter in beeld te krijgen en daar waar nodig acties voorbereid worden om eventuele negatieve effecten te verminderen.

14. Begroting 2014-2016

Op basis van de bekende gegevens is er voor de jaren 2014-2018 een meerjarenbegroting opgesteld. In de achterliggende jaren is het primair onderwijs geconfronteerd met een bezuiniging op het budget bestuur en management en een achterblijvende indexering van de personele vergoedingen van circa 6 % ten opzichte van de stijging van de werkelijke loonkosten. Ondanks de 0-lijn in de CAO vanaf 2008 zijn de totale loonkosten gestegen door:

- Hogere premieafdrachten ABP voor pensioenen
- Stijging premieafdrachten voor het Participatiefonds wegens stijgende wachtgelduitkeringen
- Stagnerende doorstroming van personeelsleden
- Inkorting carrière patroon loonschalen leerkrachten
- Doorwerking effecten functiemix door meer benoemingen in de LB schaal

Op basis van de wetsvoorstellen en uitwerking van het Nationaal Onderwijsakkoord is het de verwachting dat op termijn extra middelen voor het onderwijs beschikbaar komen. Er zijn echter ook andere beleidswijzigingen door de overheid in gang gezet die van invloed kunnen zijn op de bekostiging van een individuele school zoals het einde van de tijdelijke regeling Prestatiebox in 2015, de doordecentralisatie van het buitenonderhoud, invoering Passend Onderwijs en de kleine scholentoeslag. Momenteel lopen de onderhandelingen over een complete aanpassing van de CAO waarin een heel pakket aan arbeidsvoorwaarden ter discussie staat.

De bovengenoemde factoren heeft tot gevolg dat er alleen voor de korte termijn een zekere mate van betrouwbaarheid is over de te verwachten inkomsten. Voor de jaren vanaf 2015 zijn de inkomsten met veel onzekerheden omgeven. Bij het opstellen van deze begroting is rekening gehouden met de middelen die nodig zijn het huidige kwaliteitsniveau te waarborgen. Er wordt uit de verkregen achterstandsmiddelen (op basis van het "leerlingengewicht") extra personeel ingezet voor de leerlingenzorg door onderwijsassistentes. Het vastgestelde investeringsplan 2014 bedraagt € 42.700.

De meerjarenbegroting sluit met een positief saldo af door het stijgende aantal leerlingen terwijl met de extra inzet aan personeel enige terughoudendheid wordt betracht totdat meer zekerheid is over de bekostiging voor de langere termijn.

Onderstaand de meerjarenbegroting met het te verwachten verloop in de vermogenspositie voor de komende drie jaar. Deze uitwerking is aangevuld met de kengetallen uit de leerlingen prognose en de minimaal benodigde personele inzet. Bij het opstellen van deze begroting is rekening gehouden met de middelen die nodig zijn het huidige kwaliteitsniveau te waarborgen. Bij het vormgeven van het formatieplan 2014/2015 zal de omvang van de personele inzet heroverwogen worden.

Begroting 2014-2016

	<u>realisatie 2013</u>	<u>begroting 2014</u>	<u>begroting 2015</u>	<u>begroting 2016</u>
Baten:				
Rijksbijdrage	1.063.000	1.028.000	1.106.000	1.085.000
Overige baten	<u>160.000</u>	<u>166.000</u>	<u>159.000</u>	<u>167.000</u>
Totaal baten	1.223.000	1.194.000	1.265.000	1.252.000
Lasten:				
Personele lasten	979.000	1.025.000	1.060.000	1.060.000
Afschrijvingen	38.000	38.000	41.000	41.000
Huisvestingslasten	35.000	32.000	32.000	32.000
Overig instellingslasten	45.000	49.000	49.000	49.000
Leermiddelen	<u>49.000</u>	<u>48.000</u>	<u>48.000</u>	<u>48.000</u>
	1.146.000	1.192.000	1.230.000	1.230.000
Financiële baten en lasten	4.000	6.000	6.000	6.000
Exploitatiesaldo	<u>81.000</u>	<u>8.000</u>	<u>41.000</u>	<u>28.000</u>
Kengetallen leerlingen en personeel				
Leerlingen prognose	237	259	258	266
Personele inzet in fte:				
Directie	2,0	2,0	2,0	2,0
Onderwijzend personeel	11,2	11,5	12,1	12,0
Onderwijs ondersteunend personeel	<u>3,4</u>	<u>3,7</u>	<u>3,4</u>	<u>3,4</u>
Totaal	16,6	17,2	17,5	17,4
Vermogensontwikkeling:				
	31-12-2013	31-12-2014	31-12-2015	31-12-2016
ACTIVA :				
materiele vaste activa	296.000	300.000	290.000	275.000
vorderingen	95.000	96.000	100.000	100.000
liquide middelen	<u>460.000</u>	<u>450.000</u>	<u>473.000</u>	<u>514.000</u>
Totaal	<u>851.000</u>	<u>846.000</u>	<u>863.000</u>	<u>889.000</u>
PASSIVA :				
eigen vermogen privaat	19.000	22.000	26.000	29.000
eigen vermogen publiek	569.000	574.000	611.000	636.000
voorzieningen	81.000	77.000	53.000	51.000
langlopende schulden	71.000	71.000	71.000	71.000
kortlopende schulden	<u>111.000</u>	<u>102.000</u>	<u>102.000</u>	<u>102.000</u>
Totaal	<u>851.000</u>	<u>846.000</u>	<u>863.000</u>	<u>889.000</u>

Bij het opstellen van de begroting is nog geen rekening gehouden met de te verwachten extra middelen als gevolg van de doordecentralisatie van het buitenonderhoud en de daaruit voortvloeiende extra onderhoudskosten voor rekening van de school zoals onder andere vervanging daken en herbestrating schoolplein.

Bij de raming van de inkomsten 2014 is rekening gehouden met een eenmalige uitkering van € 14.000 van het oude samenwerkingsverband waarvan per 1-8-2014 de zorgzaken vervallen. Tevens is er uitgegaan van een geraamd bedrag van € 23.700 voor aanvullende Rijksbekostiging als uitwerking van het nationaal onderwijsakkoord en het najaarsakkoord. Door het politiek moet daarover echter nog definitieve besluitvorming plaatsvinden. De te verwachten extra inkomsten, oplopend tot € 200 per leerling in 2018, zijn daarmee reeds deels in de begroting meegenomen.

Bij het opstellen van de vastgestelde begroting 2014-2018 is geen rekening gehouden met de extra Rijksbijdragen in december 2013. Als gevolg daarvan is het exploitatie saldo 2013 aanzienlijk hoger uitgekomen wat ook resulteert in een hoger eigen vermogen en hoger saldo liquide middelen ultimo 2013. Dit werkt door in de te verwachten vermogensontwikkeling 2014-2016. Deze bijstelling van ruim € 65.000 in het eigen vermogen en € 6.000 extra investeringen in 2013 is verwerkt in de bovenstaande balansposities.

15. Exploitatie van het privaat vermogen van de vereniging

De begroting van alleen de private exploitatie van de vereniging van het jaar 2013 sloot af met een overschot van € 3.200. Het gerealiseerde saldo is € 4.400.

De analyse van het resultaat en de afwijking ten opzichte van de begroting is als volgt:

	<u>realisatie 2013</u>	<u>begroting 2013</u>	<u>Afwijking</u>	<u>realisatie 2012</u>
Baten:				
Contributies en overbetalingen	4.114	4.000	114	4.053
Giften	-	-	-	100
Collecten kerstviering	-	-	-	1.014
Totaal baten	<u>4.114</u>	<u>4.000</u>	<u>114</u>	<u>5.167</u>
Lasten:				
Representatiekosten	256	1.000	744-	110
Overig kosten	<u>403</u>	<u>1.000</u>	<u>597-</u>	<u>560</u>
	659	2.000	1.341-	670
Financiële baten	945	1.200	255-	1.464
Exploitatiesaldo	<u><u>4.400</u></u>	<u><u>3.200</u></u>	<u><u>1.200</u></u>	<u><u>5.961</u></u>

De opbrengst van de kerstcollecte 2013 is ten gunste van de exploitatie van de school gebracht omdat de kosten ook ten laste van de schoolexploitatie komen.

De bovenstaande cijfers zijn reeds integraal opgenomen in de voorgaande pagina's.

16. Verantwoording inzet middelen prestatiebox

De regeling prestatiebox vraagt om een aanvullende verantwoording in jaarverslag. Het bestuur van de school is lid van de PO raad en als zodanig ook gebonden aan de doelstellingen van het bestuursakkoord die aan de aanvullende middelen ten grondslag ligt. Onderstaand overzicht van de doelstellingen en de instrumenten die ingezet worden om deze doelstellingen te realiseren.

Ambitie	Acties	Inzet	Opmerkingen
Schoolbestuur heeft meetbare doelstellingen geformuleerd gericht op leeropbrengsten taal en rekenen.	We stellen meerjaren streefdoelen vast voor taal en rekenen.	Het management stelt een document op en herijkt op basis van gerealiseerde en gewenste opbrengsten	De streefdoelen worden vastgesteld voor een periode van drie jaar
School werkt opbrengstgericht.	Wij werken volgens de Zeeuwse Toetskalender: Afname LOVS Voeren van opbrengstgesprekken Werken met groepsplannen	Aanschaf toetsen Faciliteren opbrengstgesprekken Schoolontwikkeling werken met groepsplannen/OGW/HGW	
School meet de opbrengsten van vroegschoolse educatie	Afname toetsen taal en rekenen voor kleuters Werken met observatiesysteem Kijk! Werken met groepsplannen	Aanschaf toetsen Scholing Kijk! Scholing werken met groepsplannen	
School biedt maatwerk voor excellente leerlingen, waaronder hoogbegaafde leerlingen.	Werken met een specifiek aanbod van meer- en hoogbegaafden IRT voor meer- en hoogbegaafden	Aanschaf programma's Inzet personeel individueel	
Taal- en reken sterke school	Inzet van taal- en rekencoördinatoren Deelname aan leernetwerken taal/lezen en rekenen Aanschaf specifiek materiaal Nascholing	Personeel. Deelname aan Scholingsdagen van PO-raad in het kader van School/Kennis aan Zet.	
School stimuleert ouders om thuis activiteiten te ondernemen die bijdragen aan leerprestaties.	Ouderbetrokkenheid organiseren Informatieavonden	We houden in het begin van het schooljaar een luisteravond en later nog 2 contactavonden.	
Scholen maken hun opbrengsten transparant.	Oriëntatie op Vensters PO Kwaliteitsdag Colon	Op leernetwerken taal en rekenen komen deze aspecten aan de orde	
De bekwaamheid van leraren in afstemmen van het onderwijs op verschillen binnen de klas is op orde.	Collegiale consultatie Coaching intern/extern	Tijdens plenaire teambesprekingen komt differentiatie en afstemming regelmatig aan de orde.	
De bekwaamheid van leraren met betrekking tot opbrengstgericht werken is op orde.	Cyclus OGW/HGW toepassen, mede op basis van de Zeeuwse Toetskalender	Elk schooljaar zijn er verschillende LOVS-besprekingen	
Alle leraren onderhouden hun bekwaamheden systematisch en worden gestimuleerd zich te registreren.	In het kader van de normjaartaak werken de medewerkers aan hun eigen professionalisering in relatie tot de plaats in de organisatie	Er wordt 2 x per jaar een POP gesprek gehouden	
School voert een goed en effectief HRM-beleid.	De gesprekkencyclus wordt gerealiseerd	Met alle betrokkenen wordt elk jaar het traject doorlopen.	
Verbetering begeleiding en ondersteuning beginnende leraren.	Startende leerkrachten worden begeleid	Onze veldopleider zorgt voor begeleiding en coaching op de werkvloer.	
Schoolleider voldoet aan de geactualiseerde bekwaamheidseisen.	De directeur neemt deel aan het NSA-visitatietraject binnen Colon	2 visitaties bij Colon-scholen en 1 visitatie op de eigen school	